

Mfv.II.10.312/2014/4.szám

A Kúria dr. Kovács Dóra Ügyvédi Iroda (ügyintéző dr. Kovács Dóra ügyvéd) által képviselt felperesnek a jogtanácsos által képviselt alperes ellen tűzszerész pótlék megfizetése iránt a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnál 17.M.495/2012. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Törvényszék 59.Mf.634.896/2013/3. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen az alperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

i t é l e t e t :

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 59.Mf.634.896/2013/3. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg a felperesnek 10.000 (tízezer) forint + 5400 áfa (ötezer-négyszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálati eljárásban irányadó tényállás szerint a felperes 1996. június 1-jétől állt szolgálati viszonyban az alperessel, ahol a perrel érintett időszakban tűzszerész beosztásban teljesített szolgálatot. Munkaköri feladatai közé tartozott a tűzszerész-járőrszolgálat ellátása, amely során többek között a robbanótestek megsemmisítéséhez szállított, a közforgalom számára nyitva álló útvonalon a megsemmisítés helyszínére az alperesnél rendszeresített tűzszerészjárműben robbanóanyagot. A szállításra akként került sor, hogy legalább a szabvány szerinti mennyiségű (20 darab 400 grammos és 6 darab 75 grammos) TNT préstestet, valamint villamos gyutacsokat rakodtak fel akként, hogy a TNT robbanóanyag kifejezetten erre a célra használt műanyag ládákban került elhelyezésre, 1,5 méter távolságra elkülönítve a gyutacsoktól. Az esetek legalább negyedében a robbanóanyag szállítása nem az

előírásoknak megfelelően történt.

A robbanóanyagok szállításának időtartamára a felperes nem részesült tűzszerész pótlékban.

A felperes 2011. november 3-án kelt szolgálati panaszát a Magyar Honvédség Parancsnoksága a 2012. december 17-én kelt ... számú határozatával elutasította. Ezt követően a felperes keresetet nyújtott be a közigazgatási és munkaügyi bíróságon, melyben a katonák illetményéről és illetményjellegű juttatásáról szóló 3/2002.(I.25.) HM rendelet (HM Rendelet) 19. § c) pontjára hivatkozva 2009. január 9-től 2012. november 30-áig terjedő időre 2.929.231 forint tűzszerész pótlék és kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Előadta, hogy már akkor is robbanásveszélyes helyen tartózkodott, amikor a tűzszerészjárműben a robbanóanyagot szállították a robbantás helyszínére, mivel a robbanóanyagot nem flegmatizált állapotban szállítják, illetve gyakran nem megengedett mennyiségű anyag szállítására kerül sor, és a tűzszerészjármű nem felelt meg a fokozott biztonsági előírásoknak.

Az alperes a kereset elutasítását kérte vitatva azt, hogy többlet robbanóanyag szállítására is sor kerül egy-egy alkalommal. A TNT úgynevezett flegmatizált állapotban nem robban, az aktiválásához gyutacs szükséges. Ennek megfelelően a felperes a szállítás során nem tartózkodott robbanásveszélyes helyen, ezért az adott pótlékra nem jogosult. Hivatkozott arra is, hogy a 2011. július 14-én a robbanóanyagot szállító járművet ért baleset során nem következett be robbanás.

A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 17.M.495/2012/26. számú ítéletével a Magyar Honvédség ... Parancsnokságának ... számú határozatát hatályon kívül helyezte és kötelezte az alperest 2.929.231 forint és 2010. december 19-étől a kifizetés napjáig számított késedelmi kamat, valamint 146.461 forint plusz áfa perköltség megfizetésére, és megállapította, hogy az eljárás illetékét és a szakértői díjat a magyar állam viseli.

A hivatkozott HM rendelet 18. § (1) bekezdésének értelmezése során elsőként azt vizsgálta, hogy a robbanóanyagok szállítása közben a felperes robbanásveszélyes helyen tartózkodott-e. A beszerzett szakvélemény alapján megállapította, hogy az 1979. évi 19. törvényerejű rendelettel kihirdetett, a Veszélyes Áruk Nemzetközi Közúti Szállításáról szóló Európai Megállapodás (ADR) szabályozási rendszere alapján a TNT préstestek az 1.1.D. osztályozási kód szerint, míg a villamos gyutacsok az 1.1.B. osztályozási kód szerint abba az alosztályba tartoznak, amelyekbe az olyan anyagok és tárgyak sorolhatók, amelyeknél fennáll a teljes tömeg felrobbanásának veszélye. Erre figyelemmel a robbanóanyagot szállító jármű robbanásveszélyes helynek minősül a szállítás teljes időtartama alatt, még abban az esetben is, ha a tűzszerész csak az

előírt mennyiségű robbanóanyagot szállítja. Mindezek alapján a HM rendelet 18. § (1) bekezdése alapján megállapította, hogy a felperes a perrel érintett időszakban tűzszerész pótlékra jogosult. Utalt arra is, hogy a „veszély” kifejezés egy jövőbeli kedvezőtlen esemény bekövetkezésének lehetőségét jelenti, amely megállapításához elég a lehetőség fennálltának bizonyítotttsága, nem szükséges annak vizsgálata, hogy a feltételezett esemény ténylegesen bekövetkezett-e, így nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy az alperesnél a robbanóanyagok szállítása közben ténylegesen következett-e be már baleset. Mellőzte annak vizsgálatát is, hogy a tűzszerész feladatok ellátásához hozzátartozik-e a robbanóanyagok helyszínre szállítása, mivel a HM rendelet hivatkozott szakasza a beszállítás közben robbanásveszélyes helyen tartózkodó tűzszerész beosztást betöltő katonának rendeli a pótlékot.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Törvényszék 59.Mf.634.896/2013/3. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és a szakértői költség vonatkozásában az állam teherviselési kötelezettségének mellőzésével kötelezte az alperest 70.485 forint szakértői díj megfizetésére. Indokolásában megállapította, hogy az elsőfokú bíróság helytállóan tárta fel a tényállást, és helytálló az abból levont jogi következtetése is, tévedett azonban a perben felmerült költség viselése esetében. Ítéletében pontosította az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást a körben, hogy a tűzszerész munkakörű felperesnek a hivatkozott HM rendelet 19. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott tűzszerész tevékenység ellátásához a helyszínre kellett utaznia. Ennek során a honvédség speciális tűzszerész járműveiben a vezetőfülkében foglalt helyet. A szállított robbanóanyagok a vezetőfülkétől elkülönítetten, a gépjármű platóján voltak elhelyezve. Megállapította, hogy a HM rendelet perbeli időszakban hatályos rendelkezése szerint a 19. § a)-b) pont hatálya alá nem tartozó, de a feladat ellátása során robbanásveszélyes helyen tartózkodó hivatásos katonát az illetményalap 2,9%-a, majd 2009. június 7. napjától 4,7%-a illette meg.

Egyetértett az elsőfokú bíróság azon érvelésével is, mely szerint az ADR rendelkezései csak a szállítás tekintetében nem irányadók az alperesre, annak azonban nincs akadálya, hogy az abban meghatározott nemzetközi megállapodásnak megfelelő fogalmakat alkalmazva kerüljön meghatározásra a szállított anyag veszélyessége. Ezt alapul véve megállapítása szerint helytállóan jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy a szállított anyagok olyan anyagok voltak, amelyeknél fennállt a teljes tömeg felrobbanásának veszélye. Ugyancsak nem tulajdonított jelentőséget annak a körülménynek, hogy következett-e már be baleset, mivel pusztán a veszély fennállása is elegendő volt ahhoz, hogy a robbanásveszélyes helyen történő tartózkodás megállapítható legyen. Alaptalannak tartotta az alperes azon kifogását, hogy a

felperes feladatainak ellátásához nem tartozott hozzá a helyszínre utazás.

A jogerős ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, melyben azt kérte, hogy a Kúria a másodfokú bíróság ítéletét az elsőfokú bíróság ítéletére is kiterjedően változtassa meg, és a felperes keresetét utasítsa el.

Azzal érvelt, hogy a tűzszerésként szolgálatot teljesítő felperes szolgálati feladatai ellátása során a HM rendelet 19. § a) pontja szerinti tevékenységet végezte, és ezért pótlékban részesült. A tevékenység ellátásához - bár a helyszínre utazott - a Honvédség speciális szállítójárművein a sofőrülékében utazott, a szállításban közvetlenül nem vett részt. A szállított robbanóanyagok a vezetőülékétől elkülönülten, a gépjármű platóján voltak elhelyezve, külön a TNT préstest, és külön a gyutacs. Kifogásolta, hogy az ADR rendelkezéseit a Honvédség esetében nem kell alkalmazni, így erre a perben nem is lehetett hivatkozni. Álláspontja szerint mivel a szakértői vélemény is az ADR-en alapul, így azt sem lehetett bizonyítékként figyelembe venni.

A bíróság nem értékelte azt, hogy a meghallgatott tanúk egybehangzóan azt állították, hogy robbanással járó balesetről nincs tudomásuk, illetve a bekövetkezett baleset során robbanás nem történt. Ebből következően robbanásveszély sem állt fenn, így az esetleges olyan szállítások során, amikor a megengedettnél nagyobb tömegű robbanóanyag került a rakodótérre, szintén nem áll fenn a robbanásveszély, amely tapasztalati úton nem volt igazolható. Megállapítása szerint a másodfokú bíróság a Pp. 206. § (1) bekezdése megsértésével jutott arra a következtetésre, hogy a szállító tevékenység során a tényleges robbanásveszély fennállt, és ez alapján a felperest a szállítás időtartamára is pótlék illette meg.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében kérte, hogy a Kúria a jogerős ítéletet hatályában tartsa fenn, és az alperest marasztalja a perköltség megfizetésére.

Álláspontja szerint a bizonyítékok mérlegelése a felülvizsgálati eljárás során nem volt vitatható. Az, hogy az ADR hatálya nem terjed ki a Honvédségre, nem jelenti azt, hogy a veszélyes árut szállító járművekre vonatkozó előírások hiányában a Honvédség esetében a járművek ne lennének robbanásveszélyes helyek. A járművek attól függetlenül minősülnek annak, hogy tulajdonosukra kiterjed-e a jogszabály hatálya vagy sem. Az, hogy a tanúk által elmondott esetben nem történt robbanás, nem jelenti azt, hogy annak veszélye nem állt fenn. A robbanásveszély meghatározását a szakértő véleményében, és személyes meghallgatása során is előadta.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

Az alperes a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelemben felhívott anyagi jogszabály téves értelmezése és a bizonyítékok helytelen mérlegelése miatt tartotta megalapozatlannak. A Kúria ez alapján azt vizsgálta, hogy a jogerős ítélet sérti-e a HM rendelet 18-19. §-aiban, illetve a Pp. 206. §-ában foglaltakat.

A Pp. 206. § (1) bekezdése alapján a bíróság a tényállást a felek előadásának és a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékoknak egybevetése alapján állapítja meg, a bizonyítékokat a maguk összességében értékeli és meggyőződése szerint bírálja el. A Kúria (Legfelsőbb Bíróság) töretlen gyakorlata értelmében a bizonyítékok mérlegelésén alapuló ítélet felülvizsgálattal eredményesen csak akkor támadható, ha a bizonyítékok mérlegelése okszerűtlen vagy iratellenes volt. A felülvizsgálati eljárás keretében a bíróság mérlegelési körébe tartozó kérdés általában nem vitatható, és nincs lehetőség a bizonyítás adatainak újabb egybevetésére és értékelésére.

A Pp. 206. § (1) bekezdése megsértésére alapított felülvizsgálati kérelem csak akkor lehet eredményes, ha a jogerős ítéletben megállapított tényállás iratellenes, illetőleg a bíróság a bizonyítékokat - azok egybevetése során - nem a maguk összességében értékelte és ennél fogva a megállapított tényállás nyilvánvalóan okszerűtlen, azaz lényeges logikai ellentmondást tartalmaz (BH 1995.193., BH 1999.44., BH 2012.179., EBH 2013.M.4.).

Helytállón állította az alperes felülvizsgálati kérelmében azt, hogy az ADR 1. § (2) bekezdése szerint a rendelet hatálya nem terjed ki a Magyar Honvédség tulajdonában lévő vagy felelősségi körébe tartozó közúti járművel végzett szállításra, e tényállítást a per során maga a felperes sem vitatta. Az alperesi állítással ellentétben helytállón jutottak az eljáró bíróságok azonban arra a következtetésre, hogy - eltérő rendelkezés hiányában - az alperes által szállított robbanóanyagok az ADR-ben megjelölt veszélyességi osztályokba tartoztak. Ennek megfelelően az eljáró bíróságok helytállón alapították ítéletüket azon szakértői véleményre, amely a szállított veszélyes anyagok minősítése során figyelemmel volt az ADR rendelkezéseire abban a körben, hogy mi minősül robbanóanyagnak, és a veszélyes anyagok tekintetében milyen feltételek fennállta esetén áll fenn a robbanásveszély. Ennek megfelelően a szakértő a rendelkezésre álló adatokat vizsgálva adott szakvéleményt, amelyet az eljáró bíróságok a Pp. 206.§ (1) bekezdésének megfelelően értékelték, és ez alapján helytállón állapították meg a tényállást.

A perben nem volt vitatott az, hogy az ADR „A” és „B” Mellékletének belföldi alkalmazásáról szóló 38/2009.(VIII.7.) KHEM rendelet hatálya nem terjed ki a Magyar Honvédség tulajdonában lévő vagy felelősségi körébe tartozó közúti járművel végzett szállításra. Mivel maga az alkalmazandó HM rendelet használja a „robbanásveszélyes hely” fogalmát, s a pótlék fizetését többek között az ilyen helyen való tartózkodás esetére állapítja meg, a bíróságok is vizsgálhatták annak tartalmát. Eltérő, a honvédelem speciális szakmai szempontjait is figyelembe vevő szabályozás hiányában így a szakértő indokoltan vehette figyelembe az ADR azon rendelkezését, hogy mi minősül robbanóanyagnak. Ez alapján aggálymentesen állapította meg szakvéleményében, hogy a robbanóanyagot szállító jármű a szállítás teljes időtartama alatt robbanásveszélyes helynek minősül.

Alaptalanul érvelt az alperes felülvizsgálati kérelmében azzal is, hogy jogszabályba ütköző módon nem vették figyelembe az eljárás bíróságok a meghallgatott tanúk vallomását abban a körben, hogy az általuk ismert baleset során robbanás nem következett be. A HM rendelet 18. § (1) bekezdése szerint a pótlékra jogosultság szempontjából elegendő a robbanásveszély fennállta, annak nincs jelentősége, hogy ilyen jellegű baleset már bekövetkezett-e, illetve az esetleges baleset során robbanás történt-e vagy sem.

Mindezek alapján a Kúria megállapította, hogy a jogerős ítélet nem sérti a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályokat, ezért azt a Pp. 275.§ (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felperes felülvizsgálati eljárási költségeit a pereszes alperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni.

A felülvizsgálati eljárási illetéket az alperes személyes illetékmentessége folytán a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése, illetve 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2014. november 26.

*Dr. Tálné dr. Molnár Erika s.k. a tanács elnöke, Sipőczné dr. Tánczos Rita s.k. előadó bíró,
Szolnokiné dr. Csernay Krisztina s.k. bíró*

A kiadmány hitelével:

bíróági tisztviselő